

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid
Directie-generaal Personen met een handicap

Administratief Centrum Kruidtuin
Finance Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 150
1000 Brussel

**Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van
personen met een handicap**

Werkforum

**Georganiseerd door het Belgisch voorzitterschap en de Europese
Commissie**

18 en 19 november 2010

Synthese van de werkzaamheden

Basisdocumenten:

Alexander Hoefmans & Gauthier de Beco

The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities :
An Integral and Integrated Approach to the Implementation of Disability Rights.

Gauthier de Beco & Alexander Hoefmans

Introduction to UN CRPD with a special focus on Article 33.

Linnéa Arvidsson

Implementing article 33 of the Convention : cases, positions and lessons.

Delia Ferri

Focus on governmental issues : Setting the Scene.

Delia Ferri

Setting the Scene.

Artikel 33.1

Verdrag

De Staten die Partij zijn wijzen binnen hun bestuurlijke organisatie een of meer contactpunten aan voor aangelegenheden die betrekking hebben op de uitvoering van dit Verdrag en besteden naar behoren aandacht aan het instellen van een coördinatiesysteem binnen de overheid teneinde de maatregelen in verschillende sectoren en op verschillende niveaus te faciliteren.

a) Contactpunt

- **Verplichting:**
 - minstens één (meer indien nodig – federale staat)
 - idealiter op het hoogste uitvoerende niveau van de overheid
 - verankering in de wetgeving niet absoluut noodzakelijk: administratieve of ministeriële beslissing volstaat
- **Rol:**
 - het Verdrag "doen werken"
 - de rechten van personen met een handicap op de politieke agenda zetten
 - de taken van de bevoegde institutionele actoren rationaliseren en centraliseren in een transversaal (verticaal en horizontaal) sociaal model
- **Opdracht:**
 - bewustmaking van de overheden wat het Verdrag betreft
 - het betrokken personeel technisch advies geven over hoe ze de bepalingen van het Verdrag volledig kunnen eerbiedigen
 - specifieke acties bevorderen ter ondersteuning van de mensenrechtenbenadering, zoals onderzoek, studies en seminars waarbij deskundigen, universiteiten, overheden, overheidsinstellingen en het maatschappelijk middenveld in de brede zin worden betrokken
 - de eerbiediging van het Verdrag bevorderen
 - op alle overheidsniveaus
 - klemtoon op de behoeften van alle personen met een handicap
 - wijziging op het vlak van governance: betrekken van en interactie met het maatschappelijk middenveld (niet enkel medewerking):
 - de verenigingen van personen met een handicap worden betrokken in de besluitvormingsprocessen → de dialoog moet worden geformaliseerd
 - empowerment van alle personen met een handicap:
 - het therapeutische nihilisme overstijgen: processen die toegankelijk zijn voor alle personen met een handicap (met inbegrip van de personen met een intellectuele beperking en kinderen)
- **Uitvloeisel:**
 - uitwerken en uitvoeren van een actieplan voor de implementatie van het Verdrag bij de bevoegde autoriteiten
- **Lokalisering / Opties in geval van één enkel contactpunt:**
 - bij het ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid of Werkgelegenheid: komt vaak voor, maar veel kritiek van de verenigingen van personen met een handicap (wegens "oude modellen en mentaliteiten")

- bij het ministerie van Justitie of Mensenrechten: risico dat de dimensie van de handicapspecifieke behoeften verloren gaat
 - bij de diensten van de president of de eerste minister: problemen bij de legislatuurovergangen
 - aanstelling van een minister/staatssecretaris voor personen met een handicap: problemen bij de legislatuurovergangen
- Lokalisering / opties in geval van meerdere contactpunten:
 - bij de administraties van hoog uitvoerend niveau
 - een interministerieel coördinatiesysteem voorzien, met een interministeriële verantwoordelijke, voor alles wat het algemene beleid, de grote lijnen van het actieplan en de transversale beslissingen betreft
 - het parlement betrekken bij het ontwikkelen en monitoren van de rechten van personen met een handicap, met eventueel de oprichting van een bijzonder comité of een parlementair verbindingsecretariaat, niet van het uitvoerende type (geen inmenging van het parlement volgens Ferri)
 - Verenigingen van personen met een handicap:
 - artikel 4.3: overleggen met de verenigingen van personen met een handicap en hen betrekken is noodzakelijk, ook al zegt art. 33.1 daarover niets
 - tewerkstelling van personen met een handicap bij de contactpunten wordt aangeraden en is eigenlijk verplicht
 - het recht van personen met een handicap op participatie in de uitwerking van wetten en beleidsmaatregelen
 - erkenningscriteria
 - budget (erkenningsbeleid, ook op loonvlak),
 - methodes moeten worden vastgelegd in samenspraak met de personen met een handicap zelf
 - houdt artikel 4.3: "overleg plegen en actief betrekken" verband met art. 33.3: het maatschappelijk middenveld, ("in het bijzonder personen met een handicap [...]"), "wordt betrokken bij en participeert volledig in"?
 - Maatschappelijk middenveld:
 - informeren/raadplegen/betrekken
 - noodzakelijk: art 4.3 en 33.3
 - samenstelling: zie art. 4.3 en 33.3 → "in het bijzonder personen met een handicap"
 - dialoog verplicht tot het samen aanpakken van uitdagingen
 - nieuwe overleginstrumenten (e-community bijvoorbeeld)
 - Voorbeeld van transversaal sociaal model zoals het Verdrag vereist:
 - Frankrijk: even veel contactpunten als bevoegde ministeries (bureaus, diensten of referenten), waaronder onderwijs, vervoer, tewerkstelling, ...
 - Officieel verslag:
 - eerste verslag voor de VN: 2 jaar na de ratificering
 - ten hoogste 60 pagina's tekst en 40 pagina's bijlagen
 - artikel 35.1: richtlijnen voor het verslag en werkmethodes
 - betrekken van het maatschappelijk middenveld

Eerste beschikbare verslagen:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/Session6.aspx>

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/futuresessions.aspx>

b) Coördinatiesysteem

- **Verplichting:**
 - geen, maar een coördinatiesysteem is noodzakelijk als er meerdere contactpunten zijn
 - dit systeem helpt over het algemeen bij het creëren van een dialoogplatform tussen het contactpunt, de onafhankelijk instantie en de verenigingen van personen met een handicap
- **Lokalisering:**
 - binnen de overheid
- **Rol en opdracht:**
 - de implementatie van het Verdrag in alle sectoren en op alle overheidsniveaus ondersteunen
 - de verschillende contactpunten coördineren
 - alle betrokken actoren samenbrengen in een platform
 - de representatieve organen integreren (gezondheid, werk, justitie, enz.)
 - de rollen en de opdrachten van de contactpunten moeten kunnen worden onderscheiden van die van het coördinatiesysteem
- **Verenigingen van personen met een handicap en maatschappelijk middenveld:**
 - idem contactpunten
- **Voorbeelden van transversale inclusie van de vertegenwoordigers van alle betrokken ministeries en van het maatschappelijk middenveld:**
 - Oostenrijk:

[Max Rubisch](#)

[The implementation of the UN Disability Rights Convention in Austria.](#)

- Denemarken:

[Karin Ingemann](#)

[The Danish experience on focal points and coordination mechanisms :
one year on.](#)

Artikel 33.2

Verdrag

In overeenstemming met hun rechts- en bestuursstelsel onderhouden en versterken de Staten die Partij zijn op hun grondgebied een kader, met onder meer een of twee onafhankelijke instanties, al naargelang van toepassing is, om de uitvoering van dit Verdrag te bevorderen, te beschermen en te monitoren of wijzen daarvoor een instantie aan of richten die op. Bij het aanwijzen of oprichten van een dergelijke instantie houden de Staten die Partij zijn rekening met de beginselen betreffende de status en het functioneren van nationale instellingen voor de bescherming en bevordering van de rechten van de mens.

- **Verplichting:**
 - een kader voor het opnemen van de drievoudige rol bedoeld in artikel 33.2 onderhouden en invoeren
 - een of meerdere onafhankelijke instanties, in functie van de te vervullen taken
 - rekening houden met de Beginselen van Parijs en de personen met een handicap en het maatschappelijk middenveld betrekken op alle niveaus en in alle processen, met eerbiediging van de transversale benadering

- **Rol:** in grote lijnen, optreden als "bewaker" van het Verdrag, de overheid tot de orde roepen met betrekking tot de behoeften op het vlak van de uitvoering van het Verdrag
 - de uitvoering van het Verdrag bevorderen, i.e. informatie verstrekken, sensibiliseren, educatieve activiteiten organiseren, uitvoeringsmethoden en –instrumenten voor de overheden uitwerken, personen met een handicap informeren over hun rechten
 - de rechten van personen met een handicap beschermen, i.e. preventieprogramma's uitwerken, zorgen voor juridische ondersteuning en advies en voor een klachtenbehandelingsmechanisme, een bemiddelingsdienst aanbieden en, in voorkomend geval, rechtszaken beginnen
 - de uitvoering van het Verdrag monitoren, i.e. de bestaande wetgeving en praktijken evalueren, aanbevelingen doen met betrekking tot noodzakelijke aanpassingen en met betrekking tot het in overeenstemming brengen van de wetten en beleidsmaatregelen

- **Opdracht:**
 - een organisatie (of kader) aanduiden (oprichten of versterken) die zorgt voor de bevordering, de bescherming en de opvolging van het Verdrag (het geniet soms de voorkeur om een structuur op te richten in plaats van een bestaande structuur aan te passen). Deze organisatie zorgt voor de interactie met:
 - het beleid (met inbegrip van de contactpunten/het coördinatiesysteem art. 33.1): de impact van het Verdrag op de beleidsmaatregelen en de wetten
 - het maatschappelijk middenveld (art. 33.3 en 4.3): tegemoet komen aan de behoeften van personen met een handicap

- binnen deze organisatie één of meerdere onafhankelijke instanties aanduiden en de modaliteiten bepalen, met inachtneming van de Beginselen van Parijs: het is van essentieel belang dat personen met een handicap worden betrokken bij de ontwikkeling van deze instanties. Een behoorlijk erkend nationaal mensenrechteninstituut, met personen met een handicap in de Raad van Bestuur, zou de ideale oplossing zijn.
 - bevordering
 - onafhankelijkheid wordt op dit vlak soepeler geïnterpreteerd
 - kan ook door andere actoren worden gedaan
 - bescherming
 - volledige onafhankelijkheid en pluralisme: betrekken van het maatschappelijk middenveld; gewicht van personen met een handicap in het maatschappelijk middenveld
 - belang van de gegevens en de informatie betreffende personen met een handicap, ter ondersteuning van de opdracht inzake bescherming
 - monitoring
 - op dit vlak moet de onafhankelijkheid voldoende zijn om geloofwaardig te zijn
 - belang van de toegang tot gegevens, informatie, statistieken, onderzoeken en studies om de besluitvorming af te stemmen op de behoeften van personen met een handicap: de veranderingen meten, weten van waar men komt en het proces bevorderen

- het volgende waarborgen:
 - de onafhankelijkheid ten aanzien van de Staat:
 - enkel parlementaire controle
 - vrijheid van strategie → parlementair verslag
 - vrijheid van werking → idem
 - middelenverbintenis en geen resultaatverbintenis; geen uniek universeel model
 - empowerment – toereikende middelen
 - wettelijke financiering: noodzakelijk, maar mag geen enkele invloed hebben op de werking
 - een goede interne werking:
 - transparantie van de processen (jaarverslag)
 - integriteit van de leden (aanstelling door het parlement, voldoende lang en voldoende betaald mandaat)
 - participatie van personen met een handicap als deskundigen

- personen met een handicap en het maatschappelijk middenveld betrekken
 - Personen met een handicap
 - alle personen met een handicap, met inbegrip van zwaar zorgbehoevende personen, personen met een mentale handicap en kinderen
 - zo veel mogelijk verenigingen van personen met een handicap: stem van de lokale organisaties
 - specificiteit van de rollen, maar dialoog noodzakelijk: nieuwe fora creëren (bijvoorbeeld: Parlement van kinderen met een handicap)
 - Maatschappelijk middenveld
 - Universitair opgeleiden, vakbonden, beroepsverenigingen, ...

- vraag: hoe de belangen van de verschillende onderdelen van het maatschappelijk middenveld met elkaar verzoenen?
- Voorbeelden:
 - Verenigd Koninkrijk: alle door het Verdrag voorgeschreven functies, met inbegrip van bescherming

Neil Crowter
[UNCRPD Article 33.2 in the UK.](#)

- Duitsland:

Valentin Aichele
[The German experience.](#)

Artikel 33.3

Verdrag

Preambule

m) De gewaardeerde bestaande en potentiële bijdragen erkennend van personen met een handicap aan het algemeen welzijn en de diversiteit van hun gemeenschappen, en onderkennend dat bevordering van het volledige genot van de mensenrechten en fundamentele vrijheden en de volwaardige participatie door personen met een handicap ertoe zal leiden dat zij sterker gaan beseffen dat zij erbij horen en zal resulteren in wezenlijke vorderingen in de humane, sociale en economische ontwikkeling van de maatschappij en de uitbanning van armoede

o) Overwegend dat personen met een handicap in de gelegenheid moeten worden gesteld actief betrokken te zijn bij de besluitvormingsprocessen over beleid en programma's, met inbegrip van degenen die hen direct betreffen

Artikel 4.3

Bij de ontwikkeling en implementatie van wetgeving en beleid tot uitvoering van dit Verdrag en bij andere besluitvormingsprocessen betreffende aangelegenheden die betrekking hebben op personen met een handicap, plegen de Staten die Partij zijn nauw overleg met personen met een handicap, met inbegrip van kinderen met een handicap, en betrekken hen daar via hun representatieve organisaties actief bij.

Artikel 33.3

Het maatschappelijk middenveld, in het bijzonder personen met een handicap en de organisaties die hen vertegenwoordigen, wordt betrokken bij en participeert volledig in het monitoringproces.

a) Maatschappelijk middenveld

- definitie: in de ruime zin
 - omvat de verenigingen van personen met een handicap, met inbegrip van kinderen, zwaar zorgbehoevende personen en personen met een intellectuele beperking
 - en andere actoren (nationale mensenrechteninstututen, vakbonden, werkgeversverenigingen, universiteiten, parlementaire en gerechtelijke actoren, media, sociale partners, dienstverleners, ...)
- personen met een handicap betrekken in de totale context van het VRPH (preambule, art. 4.3) :
 - vanaf de eerste besprekingen met betrekking tot de uitwerking van artikel 33 zelf
 - inzet: participatie van personen met een handicap in de besluitvorming; "betrekken" heeft een sterkere betekenis dan "raadplegen"
 - met inbegrip van de mechanismen bedoeld in artikel 33.1 en 33.2

- zin voor initiatief die verder reikt dan het aan de kaak stellen van slecht beleid
 - de reeds bestaande contacten tussen de contactpunten en het maatschappelijk middenveld versterken
- er moeten voorwaarden worden vastgelegd voor het deelnemen en betrekken, voor de weinig vertegenwoordigde groepen
 - de verenigingen van personen met een handicap moeten worden versterkt, zij hebben geen ervaring in deze nieuwe rol
 - de nodige fondsen voorzien om hun betrokkenheid te bevorderen
 - absolute eerbiediging van hun autonome werking
 - statistieken noodzakelijk

Voorbeelden:

- Verenigd Koninkrijk: alle vakbonden hebben een afdeling voor personen met een handicap waarmee rekening wordt gehouden
- Noorwegen: overkoepelende organisatie van personen met een handicap die wordt betrokken bij de opmaak van de begroting

b) Alternatieve verslagen

- aantal onbeperkt
- voor of na het officiële verslag
- moeten de werkelijkheid weergeven
- alternatieve rapportering als essentiële stap in / springplank voor de participatie van personen met een handicap in de denk- en besluitvormingsprocessen → in perspectief plaatsen van de behoeften en de beleidsantwoorden
- alternatieve rapportering als essentiële stap in de bewustmaking van de overheden

Andere sprekers en presentaties

[Dhani Jaspal - United Kingdom Disabled People's Council \(UKDPC\).](#)

[Körner Ingrid - Civil Society: involvement and participation in the monitoring process \(art. 33.3\).](#)

[Murray Rachel - Independence of the mechanism: critical success factors beyond the Paris Principles.](#)

[Sweetman Roger - The European Group of National Human Rights Institutions.](#)

[Ursic Cveto : Reporting requirements under the Convention.](#)
